

ЛІТЕРАТУРА

1. Килимник О. Злиття та поглинання компаній як домінуюча форма прямого іноземного інвестування / О. Килимник // Збірник наукових праць ; Ін-т світової економіки і міжнар. відносин НАН України. — 2001. — Вип. 30. — С. 179—186.
2. Пробоїв О. Управління процесами злиття і поглинання компаній з метою нарощування стратегічного потенціалу / О. Пробоїв // Наукові записки. — Тернопіль, 2008. — Вип. 22. — С. 118—122.
3. Борисов С. В. Мотиви та методи злиття та поглинання компаній / С. В. Борисов // Україна и глобальная экономика: теория и практика хозяйствования : материалы VI междунар. науч.-практ. конф. — Симферополь, 2010. — С. 83—84.
4. Єфименко Г. Злиття та поглинання у процесі управління капіталізацією підприємств [Електронний ресурс] / Г. Єфименко. — Режим доступу : http://confitapv.at.ua/publ/konf_20_21_zhovtnja_2011_r/sekcija_5_ekonomichni_nauki/zlittja.
5. Кутейніцина О. Злиття і поглинання як напрямки розвитку компаній / О. Кутейніцина // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. — К., 2011. — Вип. 30. — С. 18—23.
6. Пирець Н. М. Проблеми угод злиття та поглинання в українській практиці / Н. М. Пирець // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. — 2011. — № 6—7(159—160). — С. 92—93.
7. Шуляр Р. В. Проблеми та особливості реалізації ринкових стратегій підприємств шляхом злиття та поглинання / Р. В. Шуляр // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". — 2003. — № 469 : Логістика. — С. 328—332.
8. Друкер П. Теорія бізнеса / П. Друкер // Вестник Санкт-Петербургского Университета. Серия 8 : Менеджмент. — 2002. — Вып. 4. — 482 с.
9. Македон В. В. Порівняльний аналіз методик і підходів до оцінки ринкової вартості компанії в ході злиття або поглинання / В. В. Македон // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності : зб. наук. праць ПДТУ. — Маріуполь, 2011. — Т. 3. — С. 217—222.
10. Шуляр Р. В. Особливості механізмів злиття та поглинання підприємств / Р. В. Шуляр // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". — 2002. — № 466 : Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. — С. 233—238.

УДК: 336.14:35.073.52:005.915(477)

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА ВИКОРИСТАННЯМ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ

Кущик А.П., к.е.н., доцент

Запорізький національний університет

У статті розглянуто розвиток теоретичних положень і розробку практичних рекомендацій щодо удосконалення державного механізму управління формуванням і використанням місцевих бюджетів в Україні. Проаналізовано необхідність удосконалення державного механізму управління місцевими бюджетами, визначено рівень забезпеченості бюджетними ресурсами у регіонах, сформульовано напрями реформування державної бюджетної політики.

Ключові слова: бюджетні ресурси, бюджетний механізм, державна бюджетна політика, державний механізм управління, місцеві бюджети, регіон.

Кущик А.П. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО МЕХАНИЗМА УПРАВЛЕНИЯ ФОРМИРОВАНИЕМ И ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ МЕСТНЫХ БЮДЖЕТОВ В УКРАИНЕ / Запорожский национальный университет, Украина

В статье рассмотрено развитие теоретических положений и разработки практических рекомендаций по совершенствованию государственного механизма управления формированием и использованием местных бюджетов в Украине. Проанализирована необходимость совершенствования государственного механизма управления местными бюджетами, определен уровень обеспеченности бюджетными ресурсами в регионах, сформулированы направления реформирования государственной бюджетной политики.

Ключевые слова: бюджетные ресурсы, бюджетный механизм, государственная бюджетная политика, государственный механизм управления, местные бюджеты, регион.

Kushik A.P. IMPROVEMENT OF STATE MECHANISM OF THE MANAGEMENT OF FORMATION AND USE OF LOCAL BUDGETS IN UKRAINE / Zaporizhzhya National University, Ukraine

The paper considers the development of theory and the development of practical recommendations to improve the state management mechanism of formation and use of local budgets in Ukraine. Analyzed the mechanism of the need to improve the management of local government budgets, determined the level of provision of budgetary resources in the regions, formulated the direction of the reform of state fiscal policy.

Key words: budget resources, budget mechanism, state budgetary policy, state mechanism of management, local budgets, region.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Розвиток економіки країни, пов'язаний з інтеграцією в європейське та світове співтовариство, зумовлює вирішальну роль місцевих бюджетів у державі. В останні роки для України актуальним є інтенсифікація процесу децентралізації та розширення самостійності регіонів. Отже, розвиток місцевих бюджетів повинен стати визначальним напрямком соціально-економічного розвитку держави, оскільки місцеві бюджети є тим важелем, який дозволяє вирішити економічні проблеми регіонів та забезпечити їх сталу життєдіяльність.

Сучасна наука державного управління містить широкий спектр засобів державного впливу на розвиток місцевих бюджетів у країні. Проте недостатність доходної бази в регіонах, неможливість місцевих бюджетів у повному обсязі фінансувати виконання своїх обов'язків вимагають вдосконалення методів державного управління місцевими бюджетами, використання яких є актуальними в Україні з урахуванням соціально-економічних диспропорцій суспільного розвитку та багатоаспектного аналізу зовнішніх чинників. Досягнення оптимального розвитку місцевих бюджетів повинно базуватися на застосуванні теоретичного та методологічного апарату реформування системи державного управління.

Необхідно звернути увагу на потребу удосконалення теоретичних положень, розробки конкретних пропозицій і заходів, що стосуються, насамперед, напрямків удосконалення державного механізму управління формуванням і використанням місцевих бюджетів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Важливе значення для удосконалення державного механізму формування та використання місцевих бюджетів мають праці вітчизняних і зарубіжних вчених і практиків, а саме: О. Василюка та К. Павлюка, які визначили зміст державного та місцевих бюджетів, обґрунтували систему доходів та видатків із застосуванням статистичного інструментарію [1, 2]; Н. Нижник, С. Дубенко, О. Машков, які сформулювали модель загальної структури державного управління [3]. Визначенню основних стадій бюджетного процесу присвячені роботи Ш. Бланкарта [4]. Суттєвий вклад у розробку бюджетного процесу внесли В. Федосов, який дослідив підходи до забезпечення ефективного державного управління бюджетом з використанням теорії менеджменту [5] та В. Кравченко, який детально висвітлив проблематику місцевих фінансів за допомогою теоретичних та практичних підходів [6].

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Сьогодні з особливою гостротою постає проблема вироблення дієвого механізму, який би визначав нові принципи формування місцевих бюджетів, чітке розмежування функцій і повноважень усіх рівнів влади, а звідси – видатків кожного виду бюджету, і найголовніше – доходів між різними ланками бюджетної системи. При цьому питання бюджетної політики, оподаткування і міжбюджетних відносин повинні розглядатись і вирішуватись комплексно, оскільки вони тісно взаємопов'язані, і жоден із цих елементів не може бути реформованим без урахування двох інших.

Ці та інші питання, пов'язані з фінансовою самостійністю місцевих органів влади, не є новими. Проте багато з них чекають на своє практичне вирішення.

Саме ця обставина і зумовила потребу у вивченні процесу формування і моделювання місцевих бюджетів, ролі планування в процесі використання коштів на виконання програм розвитку регіону на місцевому рівні.

Тому, зважаючи на складність та неоднозначність проблеми, існують питання, які потребують поглибленого вивчення, а саме:

- формування місцевих бюджетів на сучасному етапі фінансової політики;
- питання розмежування доходів і видатків між державним та місцевими бюджетами;
- проблеми горизонтального фінансового вирівнювання [7].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є розробка науково-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо вдосконалення державного механізму управління формуванням та використанням місцевих бюджетів в Україні.

Для досягнення поставленої мети на основі узагальнення світового досвіду необхідно проаналізувати структуру фінансових ресурсів регіону в системі регіонального управління, обґрунтувати основні напрямки удосконалення державного управління формуванням і використанням місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин, які враховують формування соціально-економічних систем з високим рівнем емерджентності та запропонувати методичні підходи щодо удосконалення механізму формульного розрахунку обсягів видатків місцевих бюджетів на базі системних і еволюційних закономірностей розвитку [8].

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Необхідність підвищення ефективності функціонування місцевих бюджетів у сучасних умовах розвитку країни активізує проблему вдосконалення державного механізму управління формуванням і використанням місцевих бюджетів.

Дослідження, виконані на основі аналізу теоретичних засад, зарубіжної та вітчизняної практики розвитку бюджетних відносин у системі державного управління, дозволили зробити висновок про відсутність у визначеннях теорії державного управління ролі «бюджетного механізму» в процесі розширеного відтворення фінансових ресурсів в економіці країни. У зв'язку з цим, запропоновано визначення бюджетного механізму як сукупності засобів державного впливу на соціально-економічні процеси в країні з метою організації бюджетних відносин, забезпечення розвитку економіки та сприяння процесу розширеного відтворення (рис. 1).

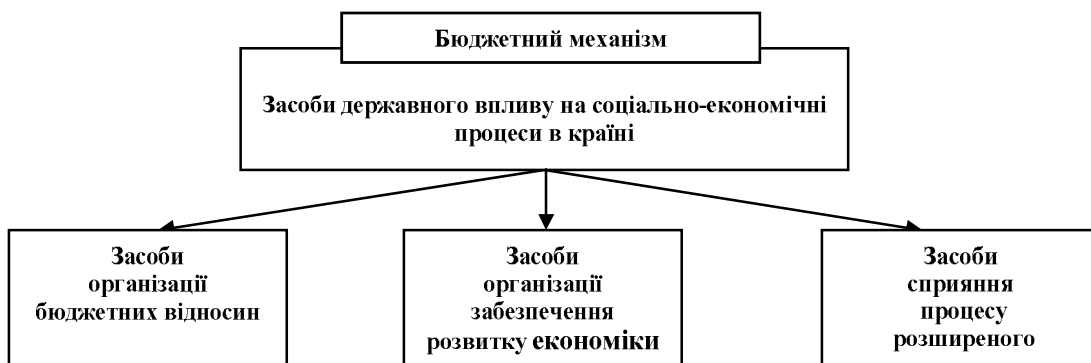

Рис. 1. Засоби бюджетного механізму

На основі аналізу засобів та форм державного управління бюджетом узагальнена система методів управління бюджетом, що використовуються в країні. Їх класифікація представлена на рис. 2.

Рис. 2. Класифікація методів державного управління бюджетом

Запропонований методичний підхід до розгляду державного механізму управління бюджетом як системи, яка складається з двох підсистем, що являють собою єдине ціле, дозволяє визначити вплив різноманітних чинників на соціально-економічне життя в країні.

Характерною рисою розвитку сучасної економічної системи України є збільшення значення місцевих бюджетів. Місцеві бюджети є інструментом здійснення фінансового вирівнювання територій, фінансування витрат регіональної виконавчої влади, реалізації пріоритетних напрямків розвитку країн. Проте аналіз системи бюджетних відносин у країні за останні декілька років дозволив виділити низку основних причин виникнення суперечностей у сфері державного управління місцевими фінансами. Серед них найважливішими є: незбалансованість місцевих бюджетів за доходами і видатками, що викликана штучним завищенням прогнозованих показників надходжень до місцевих бюджетів; низький рівень забезпечення місцевих бюджетів власними доходами.

Проблема державного управління бюджетними відносинами в країні має не тільки науковий і практичний інтерес, а набуває все більшої актуальності в умовах відсутності достатньої бази місцевих бюджетів України.

Аналіз досвіду зарубіжних країн світу (США, Німеччини, Швеції, Японії, Франції) в галузі державного управління місцевими бюджетами дозволив виділити особливості застосування різних методів, які застосувалися в багатьох країнах на різних етапах їх розвитку.

Визначено три основні моделі формування системи бюджетів: пайового розподілу основних податків між різними адміністративними рівнями влади (базування здійснюється на закріпленні основних податків за рівнями системи, при цьому кожен рівень влади встановлює власну ставку на основі однієї бази оподаткування, а загальна ставка оподаткування є сумою відповідних податкових ставок різних рівнів влади); застосування спільної бази оподаткування (базування здійснюється на встановленні власної ставки для кожного рівня влади); системи бюджетів (базування здійснюється на повному розподілі окремих податків між різними адміністративними рівнями влади й на їх закріпленні у законодавчому порядку) [8].

В умовах глобалізації провідну роль у світовій економіці дедалі частіше відіграють не країни, а окремі регіони та міста. Сучасний етап розвитку України вимагає збільшення значимості регіонів та міст країни. Тому цілком закономірно, що в таких умовах фінансова самостійність окремих територіально-адміністративних одиниць набуває великого значення. Існує об'єктивна необхідність в удосконаленні державного механізму управління формуванням та використанням місцевих бюджетів як одного з дійових важелів економічного розвитку регіону та держави.

Необхідне використання методичного підходу щодо аналізу ресурсів місцевих бюджетів, заснованого на використанні системи показників, що відображають структуру доходів; структуру використання бюджету; співвідношення між статтями видатків бюджету.

Всебічний аналіз ресурсів місцевих бюджетів Запорізької області дозволив зробити висновок про те, що органи місцевого самоврядування не в змозі в повному обсязі фінансувати виконання своїх функціональних повноважень через обмеженість джерел доходів. Дослідження доходної частини бюджетів дозволило виділити недоліки існуючої системи державного управління місцевими бюджетами. Визначено необхідність трансформації податкової системи країни, зростання її інформаційно-аналітичної складової. Реформування фіскальної системи – важливий напрямок удосконалення державного механізму управління формуванням місцевих бюджетів.

Найважливішими серед основних методів удосконалення фіскальної політики держави є збільшення прозорості механізму стягнення податків за рахунок встановлення оптимального рівня оподаткування, який стимулюватиме вихід доходів населення з тіні та враховуватиме всі необхідні витрати платників податку. Доведена необхідність законодавчого реформування системи місцевих податків за рахунок збільшення переліку останніх [9].

На цей час актуальним є питання удосконалення складових державного механізму управління формуванням місцевих бюджетів, а саме структури доходів, адже аналіз динаміки співвідношення податкових і неподаткових надходжень у бюджет області підтвердив низьку якість доходів області. Для розв'язання задачі управління якістю формування доходної частини місцевих бюджетів запропоновано збільшити суму неподаткових надходжень у бюджет шляхом удосконалення роботи адміністративних комісій, що несуть відповідальність за стягнення штрафів.

Аналіз міжбюджетних відносин в Україні та в Запорізькій області підтвердив загальну тенденцію зростання ролі міжбюджетних трансфертів у формування доходної частини місцевих бюджетів (табл. 1 і 2), що свідчить про недосконалість існуючого державного механізму управління формування та використання місцевих бюджетів [10, 11, 12, 13].

Таблиця 1 – Аналіз міжбюджетних відносин у Запорізькій області у 2008-2012 рр.

Показники	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
Доходи місцевих бюджетів, млн. грн.	2607,6765	3157,2	3905,7	4925,1	7169,5
Трансферти місцевим бюджетам, млн. грн.	548,1398	650,5	1411,8	1574,6	2933,9
Питома вага трансфертів у доходах місцевих бюджетів, %	21,02	20,60	36,15	31,97	40,92

Збільшення частки міжбюджетних трансфертів відбулося за рахунок вагомого збільшення суми трансфертів з державного бюджету, особливо на суму дотації вирівнювання, що підтверджує висновок щодо бракування власної фінансової бази органів місцевого самоврядування.

Таблиця 2 – Аналіз міжбюджетних відносин в Україні у 2008-2012 рр.

Показники	2 008р.	2 009р.	2 010р.	2 011р.	2 012р.
ВВП, млн. грн.	225810	267344	345113	441452	544153
Доходи місцевих бюджетів, млн. грн.	19429,3	34306,5	39604,2	53677,3	75895,2
Трансферти місцевим бюджетам, млн. грн.	8818	11729	18508	19103	20083
Питома вага доходів місцевих бюджетів у ВВП, %	8,60	12,83	11,48	12,16	13,95
Питома вага трансфертів місцевим бюджетам у ВВП, %	3,91	4,39	5,36	4,33	3,69
Питома вага трансфертів у доходах місцевих бюджетів, %	45,39	34,19	46,73	35,59	26,46

Важливим завданням реформування системи державного управління міжбюджетними відносинами є формування бюджетної системи, яка відповідає умовам інституціональної симетрії, запропонованої К. Вікселем.

Результати аналізу надають можливість стверджувати про необхідність невідкладного реформування державного механізму управління формуванням та використанням місцевих бюджетів за допомогою обґрунтованих напрямків, реалізація яких підвищить зацікавленість регіонів в активізації мобілізації доходів у місцеві бюджети.

Одне з головних місць у державному механізмі управління місцевими бюджетами має займати система заходів щодо удосконалення міжбюджетних відносин регіону. Основними серед них є: зміна принципів бюджетного вирівнювання; перерозподіл функціональних повноважень між рівнями влади; розробка програм подолання депресивності регіонів; забезпечення реальності планування доходів. Задекларованими напрямами сучасної бюджетної політики в Україні виступають спрямованість на подальшу децентралізацію бюджетної системи, проведення реформи фіскальної політики, підвищення відповідальності органів місцевого самоврядування.

Такі напрями підтверджують намагання держави зробити ставку на європейську модель розвитку країни. Зазначена модель базується на використанні місцевих фінансів за рахунок механізму удосконалення державного управління формування і використання місцевих бюджетів, що забезпечує ефективний розвиток країни шляхом зменшення соціально-економічної диференціації країни.

Удосконалений державний механізм управління формування і використання місцевих бюджетів повинен включати в себе такі складові: удосконалення нормативно-правового поля, що регулює бюджетні відносини в країні; податкової системи щодо збільшення доходної бази місцевих бюджетів; міжбюджетних відносин з метою збільшення фінансової незалежності органів місцевого самоврядування; формульного розрахунку обсягу видатків та його складової – обсягу видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення, фізичну культуру і спорт, освіту (рис. 3).

На кожній стадії бюджетного процесу доцільно обов'язково використовувати три складові бюджетного механізму – фінансового, нормативно-правового та інформаційного забезпечення, які обов'язково повинні включати оприлюднення перед суспільством результатів та планів роботи місцевих органів влади і моніторинг діючого законодавства. Використання запропонованих складових бюджетного механізму стимулюватиме розвиток зворотного зв'язку між населенням і органами влади, забезпечить максимальну ефективність бюджетного процесу, надасть можливість своєчасного усунення недоліків законодавчої бази, сприятиме прозорості державного механізму управління місцевими бюджетами.

Серцевиною механізму повинні стати обґрунтовані напрямки удосконалення державного управління формування і використання місцевих бюджетів. Такими напрямками повинні бути: реформування прибуткового оподаткування, системи місцевих податків і зборів, механізму фіксованого

сільськогосподарського податку, міжбюджетних відносин регіону, розширення бази екологічного оподаткування, підвищення ефективності роботи податкових органів.

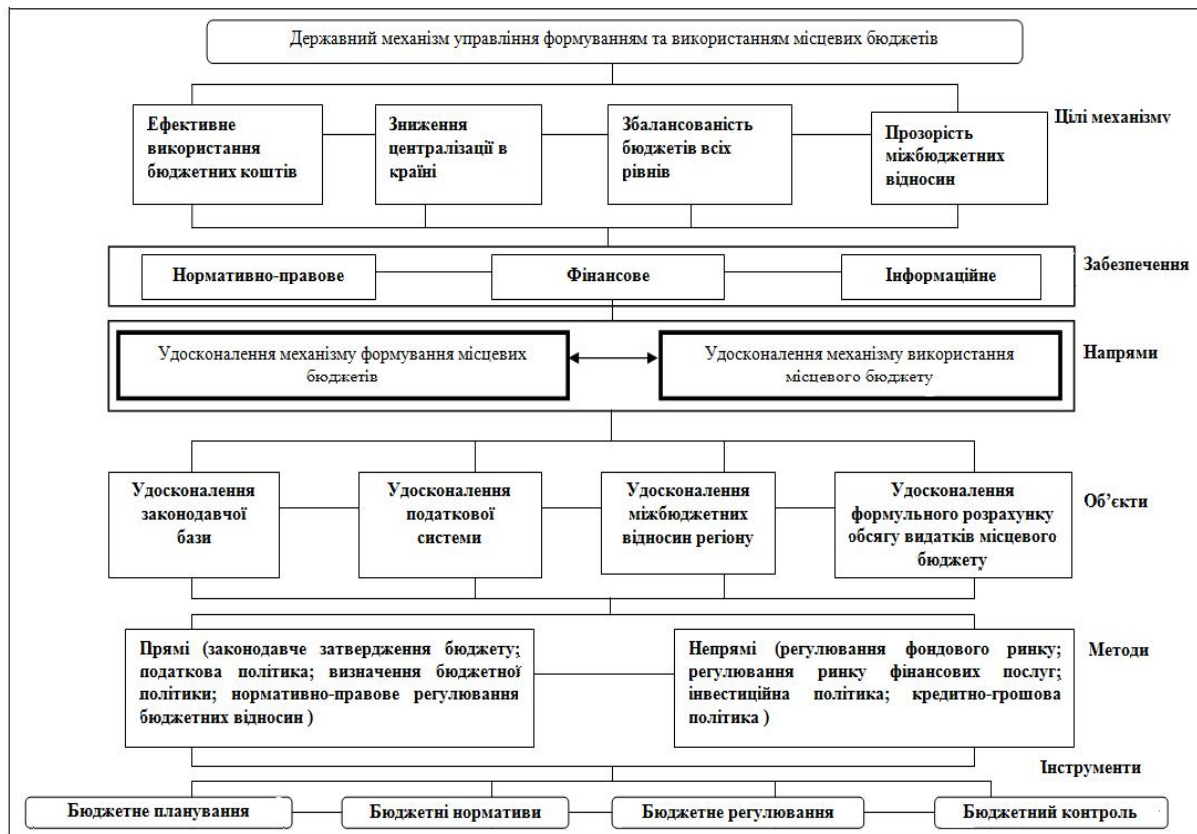

Рис. 3. Удосконалений державний механізм управління формування та використання місцевих бюджетів

З огляду на недоліки існуючого порядку розрахунку обсягу місцевих бюджетів, запропоновано методичний підхід до розрахунку видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення, освіту, фізичну культуру і спорт.

На підставі розроблених методичних рекомендацій щодо введення додаткових показників у формули розрахунку бюджетних видатків регіону визначений ефект від впровадження однієї із складових удосконаленого механізму – зміни обсягів видатків на утримання територіальних центрів та відділень соціальної допомоги вдома, загальноосвітніх шкіл та шкіл вищої спортивної майстерності, що підтверджує важливість реформування існуючого механізму управління формуванням та використанням місцевих бюджетів (табл. 3) [12].

Таблиця 3 – Показники витрат місцевих бюджетів Запорізької області у 2012 р.

Статті витрат	Розрахунковий показник МФУ, тис. грн.	Обсяг видатків, за новою методикою, тис. грн.	Додатковий обсяг фінансових ресурсів, тис. грн.
Соціальний захист та соціальне забезпечення, у тому числі: - видатки на утримання територіальних центрів та відділень соціальної допомоги вдома	817803,8 41576,0	820565,7 44337,9	2761,9
Освіта, у тому числі: - видатки на утримання загальноосвітніх шкіл	1707323,5 267169,3	1713694,5 273540,3	6371,0
Видатки на фізичну культуру і спорт, у тому числі: - на утримання ШВСМ	95252,4 3022,9	97817,1 5587,6	2564,7
Загальний обсяг видатків зведеного бюджету Запорізької області	7379248,8	7390946,4	+11697,6

Методичний підхід розрахунку витратків на соціальний захист і соціальне забезпечення пропонує при розрахунку витратків на утримання територіальних центрів та відділень соціальної допомоги вдома використання двох додаткових факторів: кількості одиноких непрацездатних громадян, які перебувають у відділеннях тимчасового перебування, та коефіцієнта, що характеризує питому вагу громадян, які мешкають у приватному секторі без комунальних зручностей, до загальної чисельності громадян, що обслуговуються. Використання запропонованих чинників надасть можливість урахувати в розрахунках обсягів витратків демографічні та соціальні особливості регіону.

Удосконалений метод розрахунку витратків на освіту рекомендує у формулі розрахунку витратків на утримання денних загальноосвітніх шкіл виділити учнів шахтарських міст і застосувати до них коефіцієнт приведення кількості учнів денних загальноосвітніх шкіл депресивних міст до кількості учнів усіх загальноосвітніх шкіл України. Запропонований метод розрахунку надасть можливість удосконалити механізм управління використанням місцевих бюджетів, врахувати низьку наповнюваність класів у шахтарських містах та зберегти соціальну інфраструктуру.

Удосконалений метод розрахунку витратків на фізичну культуру і спорт пропонує для розрахунку витратків на утримання шкіл вищої спортивної майстерності використовувати формулу, яка враховує кількість учнів постійного складу шкіл вищої спортивної майстерності, скориговану на кількість спортсменів, зарахованих до збірних команд України. Запропонована формула має на меті зацікавити школи вищої спортивної майстерності в підвищенні якості підготовки спортсменів.

Визначено, що удосконалений державний механізм управління формуванням та використанням місцевих бюджетів передбачає підвищення ефективності системи державного управління в умовах значимої соціально-економічної диференціації країни [9].

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

Результатом проведеного дослідження, яке спиралося на узагальнення теоретичних положень, вітчизняного та зарубіжного досвіду з урахуванням особливостей економіки нашої країни, є вирішення важливого науково-прикладного завдання щодо удосконалення державного механізму управління формування та використання місцевих бюджетів в Україні.

На основі комплексного дослідження функціонування та розвитку державного механізму управління формування та використання місцевих бюджетів в Україні зроблено ряд наукових висновків та рекомендацій щодо його удосконалення:

1. У процесі аналізу стану економічної ситуації в країні, визначено, що розвиток місцевих бюджетів повинен стати визначальним напрямком соціально-економічного розвитку держави, що потребує удосконалення теоретичних положень та розробки конкретних пропозицій щодо збільшення ефективності державного механізму управління формування і використання місцевих бюджетів.
2. Теоретично аргументовано важливе значення місцевих бюджетів у системі державного управління з метою визначення основних напрямів бюджетної політики держави.
3. Із метою підкреслення ролі бюджетного механізму в процесі розширеного відтворення фінансових ресурсів розширено визначення «бюджетного механізму» як сукупності засобів державного впливу на соціально-економічні процеси в країні з метою організації бюджетних відносин, забезпечення розвитку економіки та сприяння процесу розширеного відтворення, що дало змогу вдосконалити організаційну схему бюджетного механізму.
4. Розроблено класифікацію державного управління бюджетом залежно від методів впливу держави (прямих чи непрямих), що дозволяє обирати більш ефективний напрямок бюджетної політики з урахуванням особливостей ситуації, що склалася в економіці. Обґрунтовано взаємодію бюджету з зовнішнім середовищем, у зв'язку з чим було розширено перелік чинників, що впливають на бюджет.

Аналіз цих чинників дозволить підвищити ефективність управління формування та використання місцевих бюджетів.

У процесі аналізу досвіду зарубіжних країн світу в галузі державного управління місцевими бюджетами виділено особливості застосування різних методів державного управління в багатьох країнах на різних етапах їх розвитку. Зроблено висновок про можливість ефективного використання існуючого світового досвіду (з врахуванням специфіки України) в вітчизняній практиці управління місцевими бюджетами. Найважливішими заходами системи державного управління місцевими бюджетами мають стати: використання принципу бюджетної децентралізації, розширення переліку місцевих податків і зборів,

збільшення ставок екологічного оподаткування, що сприятиме підвищенню фінансової самостійності органів місцевого самоврядування.

5. У статті проведено аналіз ресурсів місцевих бюджетів Запорізької області, заснований на використанні системи показників, що відображають структуру доходів; структуру використання бюджету; співвідношення між статтями видатків бюджету. У процесі аналізу було визначено проблеми державного управління формування і використання місцевих бюджетів в Україні та сформульовано напрямки їх вирішення.

6. Запропоновано удосконалений державний механізм управління формування і використання місцевих бюджетів на основі визначення напрямків (на прикладі Запорізької області), які дозволять збільшити дохідну частину місцевих бюджетів та сприятимуть процесу децентралізації в країні. Доведено об'єктивну необхідність удосконалення існуючої законодавчої бази з метою забезпечення ефективного процесу управління місцевими бюджетами в країні.

7. Розроблені рекомендації щодо удосконалення державного механізму регулювання видатків місцевих бюджетів шляхом внесення змін у формули розрахунків видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення, фінансування освіти та спорту. Із внесенням відповідних змін у формульні розрахунки досягається соціальний та економічний ефект (на прикладі Запорізької області) в розмірі 11697,6 тис. грн. Запропоновані заходи можуть бути використані в реалізації стратегії розвитку державного управління місцевими бюджетами Запорізької області.

ЛІТЕРАТУРА

1. Василик О. Д. Державні фінанси України : навч. посіб. / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. — К. : Вища школа, 2007. — 383 с.
2. Василик О. Д. Фінансова система України / О. Д. Василик // Фінанси України. — 2010. — № 1. — С. 11—22.
3. Нижник Н. Р. Системний підхід в організації державного управління : навч. посіб. / Н. Р. Нижник, О. А. Машков. — К. : Центр учб. літер., 2008. — 160 с.
4. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії: Вступ до фінансової науки : підруч. / Ш. Бланкарт : пер. з нім. — К. : Либідь, 2000. — 654 с.
5. Федосов В. М. Теорія фінансів : підруч. / В. М. Федосов. — К. : Центр учб. літер., 2010. — 576 с.
6. Кравченко В. А. Функціональний та інтегральний підходи до управління підприємницькими ризиками: теорія та практика [Електронний ресурс] / В. А. Кравченко // Проблеми системного підходу в економіці. — 2008. — № 2. — Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2008-2/Kravchenko_208.htm.
7. Бураковський І. Т. Реформа місцевих фінансів та міжбюджетних відносин в Україні: вісім проблемних питань / І. Т. Бураковський // Економічні реформи сьогодні. — 2011. — № 38. — С. 19—23.
8. Ісмайлов А. Б. Бюджетний процес та напрями його удосконалення / А. Б. Ісмайлов // Фінанси України. — 2009. — № 8. — С. 26—28.
9. Буковинський С. А. Шляхи розвитку бюджетної системи України / С. А. Буковинський // Фінанси України. — 2010. — № 9. — С. 3—8.
10. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2010 рік [Електронний ресурс] / Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень. — Режим доступу : http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2010_Monitoring_ukr%281%29.pdf.
11. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2011 рік [Електронний ресурс] / Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень. — Режим доступу : http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2011_Monitoring_ukr%281%29.pdf.
12. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2012 рік [Електронний ресурс] / Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень. — Режим доступу : http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2012_Monitoring_ukr%281%29.pdf.
13. Юрчишин В. Бюджетний процес у 2009 році: попередні результати / В. Юрчишин // Агентство гуманітарних технологій. — 2010. — 93 с.